

## فهرست مطالب

|                                                                  |    |
|------------------------------------------------------------------|----|
| مقدمه مترجم.....                                                 | ۱۱ |
| مقدمه ای بر محدودیت‌های حقوقی دموکراسی مستقیم.....               | ۱۳ |
| درآمد.....                                                       | ۱۳ |
| مسائل مورد بررسی.....                                            | ۱۸ |
| کشورهای منتخب.....                                               | ۲۱ |
| بخش اول: قانون کمیسیون ونیز در خصوص «اجرای مناسبِ رفراندوم»..... | ۲۵ |
| فصل اول: قانون «اجرای مناسبِ رفراندوم».....                      | ۲۷ |
| مقدمه.....                                                       | ۲۷ |
| گفتار اول: محتوای «قانون اجرای مناسبِ رفراندوم».....             | ۲۸ |
| گفتار دوم: کاربرد «قانون اجرای مناسبِ رفراندوم».....             | ۳۳ |
| نتیجه‌گیری.....                                                  | ۳۶ |
| فصل دوم: بازنگری در «قانون اجرای مناسبِ رفراندوم».....           | ۳۷ |
| بخش دوم: دموکراسی‌های «قدیمی» اروپایی.....                       | ۴۳ |
| فصل اول: سوئیس.....                                              | ۴۵ |
| مقدمه.....                                                       | ۴۵ |
| گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم.....                         | ۴۵ |
| بند اول: رفراندوم اجباری.....                                    | ۴۶ |
| بند دوم: رفراندوم اختیاری.....                                   | ۴۷ |
| بند سوم: ابتکار مردمی.....                                       | ۴۸ |
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی ابزارهای دموکراسی مستقیم.....      | ۵۱ |
| بند اول: محدودیت‌های ماهوی.....                                  | ۵۲ |
| بند دوم: محدودیت‌های شکلی.....                                   | ۵۶ |
| گفتار سوم: چارچوب نهادی و رویه‌ای.....                           | ۶۱ |
| بند اول: سطح فدرال.....                                          | ۶۱ |
| بند دوم: سطح کانتونی.....                                        | ۶۴ |
| گفتار چهارم: اهمیت عملی محدودیت‌های قانونی.....                  | ۶۷ |
| نتیجه‌گیری.....                                                  | ۶۸ |
| فصل دوم: لیختن‌اشتاین.....                                       | ۷۰ |
| مقدمه.....                                                       | ۷۰ |

|                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------|-----|
| گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم.....                                | ۷۱  |
| بند اول: ابتکار فعالانه/تأسیسی.....                                     | ۷۳  |
| بند دوم: ابتکار اعتراضی/لغوکننده.....                                   | ۷۶  |
| بند سوم: رفراندوم ابتکارشده از سوی پارلمان.....                         | ۷۹  |
| بند چهارم: سایر ابزارهای دموکراسی مستقیم.....                           | ۸۰  |
| بند پنجم: ابزارهای دموکراسی مستقیم در سطح شهری.....                     | ۸۲  |
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی.....                                      | ۸۳  |
| بند اول: محدودیت ماهوی: انطباق با قانون اساسی و معاهدات بین‌المللی..... | ۸۴  |
| بند دوم: محدودیت‌های شکلی.....                                          | ۸۶  |
| بند سوم: محدودیت‌های زمانی.....                                         | ۹۱  |
| بند چهارم: محدودیت‌ها در سطح شهرداری.....                               | ۹۱  |
| گفتار سوم: چارچوب نهادی و رویه‌ای.....                                  | ۹۲  |
| بند اول: سطح ملی.....                                                   | ۹۲  |
| بند دوم: سطح شهری.....                                                  | ۹۵  |
| گفتار چهارم: اهمیت عملی محدودیت‌های قانونی.....                         | ۹۶  |
| نتیجه‌گیری.....                                                         | ۹۷  |
| فصل سوم: ایتالیا.....                                                   | ۹۸  |
| مقدمه.....                                                              | ۹۸  |
| گفتار اول: ابزارهای موجود دموکراسی مستقیم.....                          | ۱۰۰ |
| بند اول: رفراندوم قانون اساسی.....                                      | ۱۰۱ |
| بند دوم: رفراندوم ابطال یا لغو قانون.....                               | ۱۰۵ |
| بند سوم: ابتکار دستورجلسه شهروندان.....                                 | ۱۰۷ |
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی.....                                      | ۱۰۹ |
| بند اول: محدودیت‌های ماهوی پیش‌بینی شده در قانون اساسی.....             | ۱۰۹ |
| بند دوم: محدودیت‌های ماهوی ضمنی.....                                    | ۱۱۱ |
| بند سوم: محدودیت‌های شکلی ضمنی.....                                     | ۱۱۴ |
| گفتار سوم: چارچوب نهادی و رویه‌ای.....                                  | ۱۱۷ |
| بند اول: رفراندوم قانون اساسی.....                                      | ۱۱۷ |
| بند دوم: رفراندوم ابطال یا لغوکننده.....                                | ۱۱۸ |
| بند سوم: ابتکار دستورجلسه شهروندان.....                                 | ۱۲۰ |
| نتیجه‌گیری.....                                                         | ۱۲۱ |
| فصل چهارم: اسپانیا.....                                                 | ۱۲۴ |
| مقدمه.....                                                              | ۱۲۴ |

## فهرست مطالب □ ۷

|                                                                                                          |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم در اسپانیا.....                                                      | ۱۲۶        |
| بند اول: همه‌پرسی .....                                                                                  | ۱۲۷        |
| بند دوم: ابتکار دستور جلسه از سوی شهروندان .....                                                         | ۱۳۲        |
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی .....                                                                      | ۱۳۴        |
| بند اول: همه‌پرسی .....                                                                                  | ۱۳۴        |
| بند دوم: ابتکار دستور جلسه از سوی شهروندان .....                                                         | ۱۴۰        |
| گفتار سوم: چارچوب نهادی و رویه‌ای برای بررسی انطباق با محدودیت‌های قانونی .....                          | ۱۴۳        |
| بند اول: همه‌پرسی .....                                                                                  | ۱۴۳        |
| بند دوم: ابتکار دستور جلسه از سوی شهروندان .....                                                         | ۱۴۵        |
| گفتار چهارم: پیشنهاد های قانونگذاری برای اصلاح ابزارهای دموکراسی مستقیم .....                            | ۱۴۷        |
| نتیجه‌گیری.....                                                                                          | ۱۴۹        |
| فصل پنجم: فرانسه.....                                                                                    | ۱۵۱        |
| مقدمه .....                                                                                              | ۱۵۱        |
| گفتار اول: ابزارهای مختلف دموکراسی مستقیم.....                                                           | ۱۵۱        |
| بند اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم در سطح ملی .....                                                       | ۱۵۲        |
| بند دوم: ابزارهای دموکراسی مستقیم در سطح محلی .....                                                      | ۱۶۰        |
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی برای همه‌پرسی‌ها.....                                                      | ۱۶۳        |
| بند اول: محدودیت‌های ماهوی .....                                                                         | ۱۶۳        |
| بند دوم: محدودیت‌های شکلی .....                                                                          | ۱۶۸        |
| بند سوم: محدودیت‌های ناظر بر شرایط یا زمان .....                                                         | ۱۷۱        |
| گفتار سوم: نهادها و فرآیندهای بررسی محدودیت‌های همه‌پرسی‌ها.....                                         | ۱۷۳        |
| بند اول: همه‌پرسی ابتکارشده توسط مؤسسات، همه‌پرسی قانون اساسی و<br>همه‌پرسی پیوستن به اتحادیه اروپا..... | ۱۷۴        |
| بند دوم: «ابتکار مشترک همه‌پرسی».....                                                                    | ۱۸۰        |
| نتیجه‌گیری.....                                                                                          | ۱۸۳        |
| <b>بخش سوم: دموکراسی‌های جدید اروپایی .....</b>                                                          | <b>۱۸۵</b> |
| فصل اول: اسلوونی.....                                                                                    | ۱۸۷        |
| مقدمه .....                                                                                              | ۱۸۷        |
| گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم در اسلوونی.....                                                      | ۱۸۸        |
| بند اول: همه‌پرسی .....                                                                                  | ۱۹۰        |
| بند دوم: ابتکار دستور جلسه از سوی شهروندان .....                                                         | ۱۹۵        |
| بند سوم: گردهمایی شهروندی.....                                                                           | ۱۹۶        |

|                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----|
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی بر دموکراسی مستقیم.....                         | ۱۹۷ |
| بند اول: محدودیت‌های همه‌پرسی.....                                            | ۱۹۷ |
| بند دوم: محدودیت‌های ابتکار دستور جلسه از سوی شهروندان و جلسات عمومی          |     |
| شهری.....                                                                     | ۲۰۵ |
| گفتار سوم: فرآیند بررسی همه‌پرسی‌ها.....                                      | ۲۰۶ |
| بند اول: همه‌پرسی‌های تقنینی.....                                             | ۲۰۶ |
| بند دوم: همه‌پرسی در مورد مصوبات شهرداری.....                                 | ۲۱۱ |
| نتیجه‌گیری.....                                                               | ۲۱۲ |
| فصل دوم: کرواسی.....                                                          | ۲۱۳ |
| مقدمه.....                                                                    | ۲۱۳ |
| گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم در قانون اساسی و قوانین عادی کرواسی.....  | ۲۱۳ |
| بند اول: همه‌پرسی اجباری.....                                                 | ۲۱۵ |
| بند دوم: همه‌پرسی اختیاری.....                                                | ۲۱۶ |
| بند سوم: ابتکار مردمی.....                                                    | ۲۱۷ |
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی.....                                            | ۲۲۳ |
| بند اول: محدودیت ماهوی: مطابقت با قانون اساسی.....                            | ۲۲۴ |
| بند دوم: محدودیت‌های شکلی.....                                                | ۲۳۰ |
| گفتار سوم: چارچوب ساختاری و رویه‌ای.....                                      | ۲۳۲ |
| بند اول: ابتکار مردمی.....                                                    | ۲۳۲ |
| بند دوم: همه‌پرسی اجباری و اختیاری.....                                       | ۲۳۶ |
| نتیجه‌گیری.....                                                               | ۲۳۶ |
| فصل سوم: اسلواکی.....                                                         | ۲۳۹ |
| مقدمه.....                                                                    | ۲۳۹ |
| گفتار اول: ابزارهای موجود دموکراسی مستقیم.....                                | ۲۴۰ |
| بند اول: همه‌پرسی الزامی (به ابتکار قانون).....                               | ۲۴۲ |
| بند دوم: همه‌پرسی اختیاری (ابتکار شده از سوی شهروندان یا نهادها).....         | ۲۴۴ |
| بند سوم: ابتکار دستور جلسه از سوی شهروندان.....                               | ۲۴۶ |
| گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی.....                                            | ۲۴۶ |
| بند اول: محدودیت‌های ماهوی.....                                               | ۲۴۶ |
| بند دوم: محدودیت‌های شکلی.....                                                | ۲۵۰ |
| بند سوم: ارزش‌های بنیادین قانون اساسی به عنوان موضوعات همه‌پرسی.....          | ۲۵۱ |
| گفتار سوم: چارچوب نهادی و رویه‌ای برای بررسی تطابق با محدودیت‌های قانونی..... | ۲۵۳ |
| گفتار چهارم: اثرات قانونی همه‌پرسی‌ها.....                                    | ۲۵۵ |

## فهرست مطالب □ ۹

|     |                                                                         |
|-----|-------------------------------------------------------------------------|
| ۲۵۸ | گفتار پنجم: همه‌پرسی در سطح محلی.....                                   |
| ۲۵۹ | نتیجه‌گیری.....                                                         |
| ۲۶۲ | فصل چهارم: مجارستان.....                                                |
| ۲۶۲ | مقدمه.....                                                              |
| ۲۶۳ | گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم.....                                |
| ۲۶۶ | گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی ماهوی در همه‌پرسی‌ها.....                 |
| ۲۶۷ | بند اول: مسائل قابل طرح در همه‌پرسی.....                                |
| ۲۷۱ | بند دوم: اصلاح قانون اساسی به عنوان یک مسئله ممنوعه.....                |
|     | بند سوم: تعهدات ناشی از معاهدات بین‌المللی به عنوان یکی از مسائل ممنوعه |
| ۲۷۴ | همه‌پرسی.....                                                           |
| ۲۷۷ | بند چهارم: قانونگذاری مالی به عنوان یک مسئله ممنوعه.....                |
| ۲۷۸ | گفتار سوم: محدودیت‌های قانونی شکلی بر همه‌پرسی‌ها.....                  |
| ۲۸۱ | گفتار چهارم: فرآیندها و نهادهای بررسی‌کننده محدودیت‌های همه‌پرسی.....   |
| ۲۸۱ | بند اول: نهادهای بررسی‌کننده محدودیت‌های همه‌پرسی.....                  |
| ۲۸۴ | بند دوم: فرآیندهای نظارت بر محدودیت‌های همه‌پرسی.....                   |
| ۲۸۶ | نتیجه‌گیری.....                                                         |
| ۲۸۹ | فصل پنجم: لتونی.....                                                    |
| ۲۸۹ | مقدمه.....                                                              |
| ۲۹۰ | گفتار اول: ابزارهای موجود دموکراسی مستقیم.....                          |
| ۲۹۰ | بند اول: همه‌پرسی اجباری.....                                           |
| ۲۹۴ | بند دوم: همه‌پرسی اختیاری.....                                          |
| ۲۹۸ | بند سوم: ابتکار دستور جلسه.....                                         |
| ۲۹۹ | گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی بر ابزارهای دموکراسی مستقیم.....          |
| ۲۹۹ | بند اول: محدودیت‌های محتوایی کلی.....                                   |
| ۳۰۲ | بند دوم: محدودیت‌های شکلی کلی.....                                      |
| ۳۰۴ | بند سوم: محدودیت‌های اضافی بر ابتکار قانون‌گذاری شهروندان.....          |
| ۳۰۸ | بند چهارم: محدودیت‌های قانونی بر ابتکار دستور جلسه.....                 |
| ۳۰۹ | گفتار سوم: چارچوب نهادی و رویه‌ای برای بررسی تطابق با محدودیت‌ها.....   |
| ۳۰۹ | بند اول: همه‌پرسی‌های ابتکار شده از سوی نهادها.....                     |
| ۳۰۹ | بند دوم: ابتکار قانون‌گذاری از سوی شهروندان.....                        |
| ۳۱۵ | بند سوم: ابتکار دستور جلسه.....                                         |
| ۳۱۶ | نتیجه‌گیری.....                                                         |
| ۳۱۷ | فصل ششم: روسیه.....                                                     |

|     |                                                                |
|-----|----------------------------------------------------------------|
| ۳۱۷ | ..... مقدمه                                                    |
| ۳۱۸ | ..... گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم                      |
| ۳۲۰ | ..... بند اول: همه‌پرسی اختیاری                                |
| ۳۲۴ | ..... بند دوم: همه‌پرسی ابتکارشده از سوی قانون                 |
| ۳۲۶ | ..... بند سوم: ابتکار دستورجلسه                                |
| ۳۲۸ | ..... گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی در سطح فدرال               |
| ۳۲۹ | ..... بند اول: محدودیت‌های شکلی                                |
| ۳۳۱ | ..... بند دوم: محدودیت‌های ماهوی                               |
| ۳۳۷ | ..... گفتار سوم: محدودیت‌های قانونی در سطح منطقه‌ای و شهری     |
| ۳۳۹ | ..... گفتار چهارم: چارچوب نهادی و رویه‌ای                      |
| ۳۳۹ | ..... بند اول: سطح فدرال                                       |
| ۳۴۳ | ..... بند دوم: سطح منطقه‌ای و شهری                             |
| ۳۴۵ | ..... گفتار پنجم: نگاهی به انتخابات سراسری سال ۲۰۲۰ در روسیه   |
| ۳۴۷ | ..... نتیجه‌گیری                                               |
| ۳۴۹ | ..... <b>بخش چهارم: جمع‌بندی تطبیقی</b>                        |
| ۳۵۱ | ..... مقدمه                                                    |
| ۳۵۲ | ..... گفتار اول: ابزارهای دموکراسی مستقیم موجود                |
| ۳۵۵ | ..... گفتار دوم: محدودیت‌های قانونی                            |
| ۳۵۵ | ..... بند اول: محدودیت‌های ماهوی                               |
| ۳۵۸ | ..... بند دوم: محدودیت‌های شکلی                                |
| ۳۶۱ | ..... گفتار سوم: نهادها و فرآیندهای بررسی انطباق با محدودیت‌ها |
| ۳۶۸ | ..... نتیجه‌گیری                                               |